

สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของ อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร

เพ็ญศรี พงษ์ประภาพันธ์*
ทิพาพรรณ เดียวประเสริฐ*
วิสาลินี นุกันยา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอนด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ประจำของคณะต่างๆ 74 คน และนักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี จาก 9 คณะ จำนวน 374 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการพัฒนาจากเครื่องมือในการวิจัยของดารารพร คงจา และคณะ และจุไรรัตน์ วัชรอาสน์ และคณะ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของนักศึกษา อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการและด้านการประเมินผล
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล และค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. อาจารย์ที่ได้รับการพัฒนาด้านการเรียนการสอนต่างกัน มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ / อาจารย์ / นักศึกษา

Effectiveness of a Student-Centered Teaching-Learning Strategy as Perceived by Faculties and Students in Bangkokthonburi University.

*Pensri Pongprapapan **

*Tippaphan Deawprasert **

*Wisalinee Nuganya **

Abstract

The purpose of this research was to determine the effectiveness of a student-centered teaching-learning strategy as perceived by the faculties and students at Bangkokthonburi University. The researchers classified the effectiveness of student-centered learning into three dimensions: 1) teaching preparation, 2) teaching process, and 3) evaluation. The subjects comprised 74 faculties, and 374 students from 9 schools of the Bangkokthonburi University. The research tool was a questionnaire which was developed by Kongja, et al. (2002) and Wachara-asana, et al. (2004). This questionnaire was selected because it has demonstrated good reliability at 0.88 and 0.94, respectively. The data was analyzed using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) software. The conclusions from the study are summarized below.

1. The effectiveness of the student-centered teaching strategy as perceived by the faculties overall was the highest level, but in the dimension of teaching preparation it was lower than the others.

2. The effectiveness of a student-centered teaching strategy perceived by the students was, overall, rated in the high level with the highest being the dimensions of preparation, curriculum analysis, and learning objectives.

3. The differences between the means of the effectiveness of student-centered teaching perceived by faculties and students was significant at .01.

4. The differences between the ages of the faculties as perceived by faculties themselves was significant at .05.

5. The differences between teaching-learning development of the faculties were not statistically significant.

Keyword : Student-Centered, Teaching-Learning Strategy

*Faculty of Nursing Bangkokthonburi University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาปี 2542 นั้นมีสาระสำคัญส่วนหนึ่ง คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ดังในมาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพตามธรรมชาติของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ” การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพนั้น พัฒนาต่อเนื่องจากแนวคิด “การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ” (Learning by Doing) ของจอห์น ดิวอี้¹ ซึ่งเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนสู่ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้สามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และการพัฒนาอาจารย์ให้เข้าใจและมีสมรรถนะที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคนนั้น นับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่ต้องดำเนินการเป็นเบื้องต้นของการปฏิรูปการเรียนรู้

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร มีการจัดการเรียนการสอนเน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ เน้นความรู้ ความจำ การสาธิต เน้นบทบาทครู ผู้เรียนมีโอกาเลือกเรียนสิ่งที่ตนสนใจน้อย ทางมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จึงเห็นว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การจัดเนื้อหา และกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน

สาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน และเต็มใจช่วยเหลือผู้เรียน เป็นกัลยาณมิตร และครูจะต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้ผู้เรียนโดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาเอกชน ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2545 ตามเจตนารมณ์ของ ดร.บงอร เบญจาทิกุล ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศและสนองศรัทธาของชุมชน ตลอดจน เยาวชนและประชาชนทั่วภูมิภาคในการสืบสานสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สมบูรณ์แบบภายใต้ปณิธานที่จะให้สถาบันการศึกษาเป็นที่รวบรวมองค์ความรู้วิชาแขนงต่างๆ อันล้ำเลิศทันสมัย และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม จรรยาบรรณ และดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ ตามปรัชญา แห่งสถาบันที่ว่า “สร้างปัญญา พัฒนาคน ฝึกฝน คุณธรรม” ฉะนั้นมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพ การจัดการศึกษาทุกคณะ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ จึงเห็นว่าการวิจัยเพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จะช่วยเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ที่จำเป็นเพื่อเป็นข้อมูล และเป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ให้สามารถจัดการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้บรรลุอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะการจัดการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์ตาม การรับรู้ของอาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ของ อาจารย์และนักศึกษาต่อสมรรถนะด้านการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ อาจารย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์และนักศึกษามีการรับรู้เรื่อง สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีสมรรถนะการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการ รับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

4. อาจารย์ที่ได้รับการอบรมสัมมนา เรื่อง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน มีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการในทุกคณะที่เปิด หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ประชากรในการศึกษา คือ นักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2552 ประกอบด้วย นักศึกษา 5,788 คน และอาจารย์ 299 คน การ ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยสุ่มตัวอย่างประชากร ของทุกคณะจำนวน 9 คณะ คำนวณจำนวนขนาด ตัวอย่างจากสูตรของ Yamane, 1970 ได้กลุ่ม ตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 374 คน และอาจารย์ จำนวน 74 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามความคิดเห็นด้านสมรรถนะ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1.1) ข้อมูลส่วนบุคคล

ด้านอาจารย์ ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ การสอน และการได้รับการพัฒนาด้านการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านนักศึกษา ได้แก่ เพศและอายุ

1.2) สมรรถนะของอาจารย์ในการจัดการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา สมรรถนะของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนาในการอธิบายข้อมูลด้วย ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ อัตราต่างๆ

2) สถิติเชิงวิเคราะห์ในการวิเคราะห์หาความ แตกต่างของตัวแปรใช้ t -test

ผลการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. อาจารย์ 74 คน มีอายุต่ำกว่า 41 ปี ร้อยละ 67.57 และมีอายุตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 32.43 มีประสบการณ์ด้านการสอน น้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 68.92 อยู่ระหว่าง 10–20 ปี ร้อยละ 20.27 และสูงกว่า 20 ปี ร้อยละ 10.81 เคยได้รับการอบรม สัมมนาเรื่อง การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 50.00 อาจารย์สอนคณะบริหารธุรกิจ เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.49 รองลงมาคณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 12.16 คณะบัญชี ร้อยละ 10.81 คณะพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 9.46 คณะนิติศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ ร้อยละ 8.11 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 6.76 คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรม ร้อยละ 5.41 และคณะนิเทศศาสตร์ ร้อยละ 2.70

2. นักศึกษา 374 คนมีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 22.73 มีอายุระหว่าง 20–25 ปี ร้อยละ 65.51 และมีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.76 เป็นเพศชาย ร้อยละ 18.98 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.02 โดยส่วนมากศึกษาอยู่คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 38.77 รองลงมาคณะรัฐศาสตร์ ร้อยละ 14.17 คณะบัญชี ร้อยละ 10.70 คณะนิติศาสตร์ ร้อยละ 9.89 คณะศิลปศาสตร์ ร้อยละ 9.36 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 6.15 คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรม ร้อยละ 4.81 คณะนิเทศศาสตร์ ร้อยละ 3.21 และคณะพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 2.94

3. สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของด้านดำเนินการสอนและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือด้านการเตรียมการสอน ด้านดำเนินการสอนและด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านการเตรียมการสอน การวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล และ

ค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

6. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนแตกต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกันมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

7. อาจารย์ที่เคยได้รับการอบรมสัมมนาเรื่องเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4 อาจารย์ที่เคยได้รับการอบรมสัมมนาเรื่องเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์ และนักศึกษา จำแนกรายด้าน

สมรรถนะ การจัดการเรียนการสอน	อาจารย์			นักศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านการเตรียมการสอน	4.12	0.76	มาก	4.05	0.88	มาก
ด้านการดำเนินการสอน	4.39	0.66	มากที่สุด	3.99	0.82	มาก
ด้านการประเมินผล	4.46	0.55	มากที่สุด	3.88	1.06	มาก
รวม	4.50	0.50	มากที่สุด	4.06	0.81	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมด้านการเตรียมการสอน ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมด้านการดำเนินการสอน ตามการรับรู้ของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมในด้านการประเมินผลตามการรับรู้ของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการรับรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยรวมตามการรับรู้ของอาจารย์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา จำแนกตามรายด้าน ($P < 0.01$)

สมรรถนะ การจัดการเรียนการสอน	อาจารย์		นักศึกษา		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านการเตรียมการสอน	4.12	0.76	4.05	0.88	-0.698
ด้านการดำเนินการสอน	4.39	0.66	3.99	0.82	-3.949*
ด้านการประเมินผล	4.46	0.55	3.88	1.06	-6.892*
รวม	4.50	0.50	4.06	0.81	-4.461*

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล และค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้

อาจารย์และนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) แต่ค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	n	mean	s.d.	t	df	p-value
อายุไม่เกิน 40 ปี	50	4.52	0.50	0.491	72	0.042*
อายุ 40 ปีขึ้นไป	24	4.46	0.51			

จากตารางที่ 3 อาจารย์ที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณฐมร กำศิริรักษ์² พบว่าสมรรถนะการสอนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในวิทยาลัยพยาบาลเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะอาจารย์ อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ วารุณี มีเจริญ³ พบว่าสมรรถนะการสอนในคลินิกของอาจารย์ พยาบาลอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาารายด้านของสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า ด้านการสอน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยของด้านการดำเนินการสอนและด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัฒนา รุจิโรจน์⁴ ซึ่งพบว่าสมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้งนี้ อาจเนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่จะต้องศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อจะได้สอนและถ่ายทอดความรู้ที่ทันสมัยแก่นักศึกษา นอกจากนี้การคัดเลือกบุคคล

ที่จะเข้าเป็นอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่ สมควรใจและยินดีที่จะทำหน้าที่ในบทบาทอาจารย์ การที่อาจารย์ได้ทำหน้าที่ที่ตนเองจัดและพอใจและรับรู้ว่าเป็นหน้าที่สำคัญ ถึงแม้ส่วนใหญ่จะมีภาระงานมากแต่อาจารย์มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่พยายามผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้อาจารย์มีการรับรู้ว่าตนเองมีสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านการเตรียมการสอน อาจารย์ประเมินตนเองรายข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อการวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของมาเรียนที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือการเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนเป็นสำคัญ เช่น กรณีตัวอย่างปัญหาสถานการณ์ที่กระตุ้นความคิด ($\bar{X} = 4.09$) การเตรียมตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าและทดลองปฏิบัติในประเด็นและเนื้อหาที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนการรับรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเตรียมการสอนด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเตรียมเครื่องมือและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.86$)

2. การรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี ด้านการเตรียมการสอนรายรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยรับรู้รายข้อวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนที่ตอบสนอง

ความต้องการของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือการเตรียมตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้า และทดลองปฏิบัติในประเด็นและเนื้อหาที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.96$) และการเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนเป็นสำคัญ เช่น กรณีตัวอย่างปัญหาสถานการณ์ที่กระตุ้นความคิด ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดและรองลงมา ได้แก่ การเตรียมเครื่องมือและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.83$) และรายชื่อเตรียมการสอนด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.87$)

3. สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าด้านการเตรียมการข้อการวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.87$)

4. เปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของอาจารย์และนักศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการดำเนินการสอนด้านการประเมินผล และค่าเฉลี่ยโดยรวมของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัฒนารุจิโรจน์⁴ ที่พบว่า สมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชนตามการรับรู้ของอาจารย์ นักศึกษาและผู้บริหารโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการเตรียมการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์และตามการรับรู้ของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วารุณี มีเจริญ⁵ พบว่าสมรรถนะการสอนในคลินิกตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษามีความแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พุฒิยา นาธิ⁶ พบว่าพฤติกรรมการสอนในห้องคลอดด้านการวางแผนการสอนตามรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาไม่แตกต่างกันส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 คือ สมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ ของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน

5. อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่างกัน ตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 คือ อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามการรับรู้ของอาจารย์แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี ย่อมเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีประสบการณ์ในวิชาชีพ มีความเชี่ยวชาญในการสอน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน และยอมรับศักยภาพของผู้เรียนว่ามีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนาลัย อยู่สำราญ⁷ ซึ่งได้ศึกษาตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 1 พบว่า ครูผู้หญิง อายุมาก มีการยอมรับนวัตกรรมในระดับจิตพิสัย คือ มีความตั้งใจที่จะกระทำการสอนด้วยวิธีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลี สุรัตน์ชมินทร์⁸ พบว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากกว่าย่อมเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาก่อนข้างมาก จากประสบการณ์เดิมที่สามารถจะนำมาใช้ในการเรียนการสอน จึงส่งผลให้ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากกว่ามีโลกทัศน์ที่กว้างไกลมีทักษะและแง่มุมการคิดพิจารณา ตลอดจนแก้ไขปัญหาใน

กระบวนการเรียนการสอนได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร ผ่องอำไพ⁹ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนที่มีอายุมากกว่า 40 ปีมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าครูประจำกลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี และครูประจำกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี

6. การได้รับการพัฒนาด้านการเรียนการสอน พบว่าอาจารย์ที่มีการได้รับการพัฒนาด้านการเรียนการสอนต่างกัน มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนอาจารย์ที่เคยได้รับการอบรม สัมมนา การประชุมวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีมากกว่าจำนวนอาจารย์ที่ไม่เคยได้รับการอบรม สัมมนา การประชุมวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีจำนวน 39 และ 5 คน ตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบิน ญ อัมพร¹⁰ พบว่าครูโรงเรียนวัดประสิทธิเวช โรงเรียนชุมชนวัดเขี้ยวโอสถ โรงเรียนวัดโพธิ์แท่น โรงเรียนวัดสันติธรรมราษฎร์บำรุง และโรงเรียนบ้านปากคลอง 31 ที่มีประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ อภิญา เหมระ¹¹ พบว่า ครูธุรกิจที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางน้อยกว่าครูธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้งและตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

1. Dewey, J. ใน: บ้านsobkroo: แหล่งเรียนรู้พัฒนาศักยภาพความเป็นครู (อินเทอร์เน็ต).(เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2553): เข้าถึงได้จาก: http://www.sobkroo.com /detail_ room_main4.php?nid=1049
2. ณฐพร คำศิริรัตน์. สมรรถนะการสอนเพื่อสร้างเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในวิทยาลัยพยาบาล เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2540.
3. วารุณี มีเจริญ. สมรรถภาพการสอนในคลินิกของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2539.
4. พัฒนา รุจิโรจน์. สมรรถนะด้านการเรียนการสอนของอาจารย์พยาบาลอนามัยชุมชนสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2543.
5. เสริมศรี เวชชะ, คุชฎีวรรณ เรื่องรุจิระและเดือนใจ แวงวาม. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์พยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: กองงานวิทยาลัยพยาบาลสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข; 2536.
6. พุทธิยา นาชิต. พฤติกรรมการสอนในคลินิกของอาจารย์ในห้องคลอดตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล และผลการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล (วิทยานิพนธ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล; 2545.
7. พนาลัย อยู่สำราญ. ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในเขตการศึกษา 1 (ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2534.

8. วราลี สุวัฒน์เมสินทร์. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคกลาง (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2540.
9. ประยูร ผ่องอำไพ. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2544.
10. สุบิน ฦ อัมพร. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2545.
11. อภิญา เหมระ. การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูธุรกิจ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (ปริญญาานิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2544.